

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Algemene Rekenkamer
T.a.v. mevrouw drs. F.C. Giskes
Wvd. President
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

2020041434

Zorginstituut Nederland

Raad van Bestuur

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

Datum 28 september 2020
Betreft Bestuurlijke reactie op het conceptrapport 'Verzekerd van Zinnige Zorg' - de bijdrage van het programma Zinnige Zorg aan gepast gebruik van het basispakket 2014-2019

Zaaknummer

2019064824

Onze referentie

2020041434

Uw brief van

1 september 2020

Geachte mevrouw Giskes,

Hartelijk dank voor het toezenden van het conceptrapport 'Verzekerd van Zinnige Zorg' - de bijdrage van het programma Zinnige Zorg aan gepast gebruik van het basispakket 2014-2019. Graag maak ik gebruik van uw uitnodiging om op het conceptrapport te reageren. U vraagt mij daarbij aan te geven welke maatregelen onze organisatie zal treffen naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen in het rapport.

Het programma Zinnige Zorg is in 2014 gelanceerd als een programma dat niet-effectieve of niet-gepaste zorg in het open deel van het basispakket opspoorde en terugdringt. Zorginstituut Nederland heeft hierbij gehandeld in de geest van het zorgstelsel, door met veldpartijen de zinnigheid van zorg te agenderen en de niet-effectieve zorg samen met hen terug te dringen. Het is gelukt om zinnige zorg te agenderen, maar het daadwerkelijk terugdringen van niet-effectieve zorg blijkt in de praktijk een stuk lastiger. Wij delen de observatie van de Algemene Rekenkamer dat de veranderingen in de praktijk langzaam tot stand komen. Wij vinden ook, dat het daarom tijd is om flankerend beleid in te richten. Daar zijn we al mee begonnen. Het Zorginstituut gaat de onderwerpen voor het programma Zinnige Zorg sterker vanuit publiek perspectief agenderen en de uitkomsten ervan vertalen naar pakketuitspraken.

Terugkijkend op de start van het programma Zinnige Zorg constateren we, dat we onze taken en bevoegdheden voor pakket en kwaliteit meer strategisch hadden kunnen inzetten om de veranderingen in de praktijk te bespoedigen. Vanuit beide taken pakket en kwaliteit streven wij naar heldere omschrijvingen van wat goede zorg is, voor welke patiënt, bij welke indicaties, op welke moment en in welke volgorde. In de uitvoering van beide taken leggen wij ons oor te luisteren bij relevante partijen in de zorg. Wij maken gebruik van hun kennis, maar wegen zelf de publieke belangen kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid op onafhankelijke wijze af. Juist de combinatie van onze taken inclusief de mogelijkheid om pakketmaatregelen te nemen biedt handvatten om de publieke belangen te bewaken. Zodat iedereen ook in de toekomst toegang houdt tot goede en betaalbare zorg.

Het Zorginstituut heeft diverse wettelijke taken, waaronder: advisering over de inhoud van het verzekerde pakket, bevordering van de kwaliteit van zorg en inzicht daarin, de uitvoering van de risicoverevening, het beheer van de fondsen Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet langdurige zorg (Wlz) en het verstrekken van informatie over de zorgkosten. Het programma Zinnige Zorg bevat elementen uit al deze taken en vormt daarmee een belangrijke activiteit van het Zorginstituut. Het programma is een systematische toetsing van het zorgaanbod op kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid

In het vervolg van deze reactie op uw rapport gaan we nader in op de context, de leerpunten en de huidige doorontwikkeling van onze zinnige zorg activiteiten.

Context: uitgangspunten voor onze werkwijze met partijen in de zorg

Wij voeren regie door de ontwikkelingen in de zorg te monitoren. Wij agenderen geconstateerde vraagstukken en bepalen wat partijen kunnen doen en wat wij zelf moeten doen. Waar mogelijk leggen we de verantwoordelijkheid bij partijen in de zorg, zo dicht mogelijk bij de patiënt (lokaal of regionaal) en interveniëren waar dat vanuit onze rol noodzakelijk is, te weten daar waar we grote risico's zien, zowel inhoudelijk als financieel.

Het vraagt kennis, leiderschap en autoriteit van het Zorginstituut om vanuit publiek perspectief tot de juiste afweging te komen, ook bij de keuze om wel of niet te interveniëren. Voor het effect van ons werk en de continue bewaking van de publieke belangen is het van het grootste belang dat wij de context kennen waarbinnen zorgaanbieders en zorgverzekeraars hun werk doen. De kennis die wij in het programma Zinnige Zorg samen met partijen ophalen en ontwikkelen, de bijbehorende data-analyses en de onderzoeken die wij laten uitvoeren versterken de wederzijdse taakuitoefening. Inhoudelijke kennis is een bepalende randvoorwaarde voor de dialoog met zorgprofessionals, bestuurders, zorgverzekeraars, koepels, cliënten en overheidsorganisaties. De opbrengst van die dialoog en de inzichten die eruit volgen zetten wij in ter waarborging van het publieke belang, ook bij de samenstelling van het pakket verzekerde zorg. Zo werken wij.

Context: beheer van het open pakket

Ons zorgstelsel kent het doel om het pakket met open omschrijving (90 procent) adaptief te houden. Het beheer van die 90 procent is belegd bij de veldpartijen. De verzekeraars beoordelen op voordracht van aanbieders en patiënten. Het Zorginstituut zet daarbij de toon voor partijen met beoordelingskaders en pakketbeoordelingen. Veldpartijen zijn gehouden aan deze systematiek, maar hoeven in het pakket met open omschrijving niet te toetsen op kosteneffectiviteit. Bij geschillen tussen partijen kan het Zorginstituut gevraagd worden om het oordeel uit te spreken, een zogenaamde duiding. De verantwoordelijk voor het bereiken van de doelstelling van toegankelijke zorg van goede kwaliteit tegen een redelijke prijs ligt echter primair bij het veld. In deze context is het ons gelukt in de afgelopen periode om zinnige zorg te agenderen, maar het daadwerkelijk terugdringen van niet-effectieve zorg bleek in de praktijk een stuk lastiger. Wij delen de observatie van de Algemene Rekenkamer dat de veranderingen in de praktijk langzaam tot stand komen. Wij vinden dan ook, dat het tijd is om flankerend beleid in te richten. Het Zorginstituut gaat de onderwerpen voor het programma Zinnige Zorg vanuit publiek perspectief agenderen en de uitkomsten

ervan vertalen naar pakketuitspraken.

Zorginstituut Nederland
Raad van Bestuur

De overheid heeft met het Hoofdlijnen Akkoord MSZ 2019-2022 (HLA-MSZ) ingezet op een participatieve overheid, om samen met de veldpartijen te komen tot voorwaarden die de harde overeengekomen budgetafspraken haalbaar maken. In het Rekenkamerrapport zijn de afspraken zoals die door de HLA-partijen zijn gemaakt naar aanleiding van het programma Zinnige Zorg niet meegenomen als resultaat. Terwijl juist die afspraken expliciet de implementatie betreffen van alle Zinnige Zorg verbeterselementen. Bovendien menen wij dat het onterecht is om zo kort na de start van het programma Zorgevaluatie en Gepast Gebruik (ZEGG) een oordeel te vellen over de te verwachten opbrengst. Er is heel bewust gekozen voor een nationaal initiatief voor en door partijen, die zich via het HLA-MSZ hebben verbonden aan het doel van het programma ZEGG.

Datum
28 september 2020

Onze referentie
2020041434

Leerpunten

Wij erkennen dat het in een participatieve rol langer duurt en moeilijker is om resultaten te bereiken. We zijn daarbij afhankelijk van partijen. Wij delen de observatie dat de veranderingen in de praktijk langzaam tot stand komen. De uitgangspunten voor de werkwijze staan wat ons betreft echter recht overeind. In het programma Zinnige Zorg kunnen we samen met veldpartijen kennis blijven ontwikkelen en de dialoog levend houden voor inzicht in wat effectieve en noodzakelijke zorg is en voor wie. In het aanvullend flankerend beleid richt het Zorginstituut zich vervolgens op het vastleggen van de uitkomsten van de Zinnige Zorg-trajecten in pakketuitspraken.

Doorontwikkeling Methodiek Zinnige Zorg

Zoals gezegd richten we Zinnige Zorg in als een proces waarin we al onze taken en bevoegdheden strategisch inzetten. Het proces, noch de methodieken die we hiervoor gebruiken zijn statisch. Het Zorginstituut evalueert doorlopend de eigen werkwijze en geeft aan de hand daarvan de doorontwikkeling vorm. Op basis van de evaluatie die Berenschot in 2019 heeft uitgevoerd als onderdeel van onze interne leer- en verbetercyclus, zijn wij inmiddels gestart met de projectmatige 'Doorontwikkeling Methodiek Zinnige Zorg'. Uw rapport heeft gezorgd voor een versnelling. In het eerste kwartaal van 2021 zullen de eerste aanbevelingen uit dit project gereed zijn. Deze aanbevelingen zullen de aard van het programma in de tijd steeds meer beïnvloeden.

Uiteraard hebben we al zicht op de veranderingen die we gaan aanbrengen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Zinnige Zorg zal zich richten op de voorwaarden die gelden voor verzekerde zorg. Verzekerde zorg voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk, zo is wettelijk bepaald. Uitsluitend zorg die aan dit criterium voldoet wordt vergoed vanuit de basisverzekering. Om die reden zal binnen Zinnige Zorg de nadruk liggen op het onderzoek naar de stand van de wetenschap en praktijk.
  - o Dit betekent, dat als een behandeling voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk, deze in het verzekerde pakket blijft opgenomen, eventueel onder voorwaarden.
  - o Als van een behandeling niet bekend is of deze voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk, is nader onderzoek noodzakelijk. De verantwoordelijkheid voor het aanleveren van dit nadere onderzoek ligt - net als nu - bij het collectief van

- professionals en wetenschappers, in samenwerking met patiënten. Dit onderzoek moet zijn afgerond binnen een met betrokken partijen overeengekomen tijdsperiode. We onderzoeken nog welke rol het programma ZEGG van de HLA-partijen hierbij kan spelen.
- Als uit nader onderzoek blijkt dat een behandeling niet effectief is, stroomt de behandeling uit het verzekerde pakket.
  - We gaan de implementatie van onze pakketuitspraak monitoren om te beoordelen of de verzekeringsafspraken ook daadwerkelijk is vertaald naar een leveringsafspraken.
- Binnen Zinnige Zorg krijgen de drie adviescommissies van het Zorginstituut een gezamenlijke rol. Dit zijn de Wetenschappelijke Adviesraad, de Adviescommissie Pakket en de Kwaliteitsraad.
  - Voor de langdurige zorg moet nog nader worden bepaald hoe het pakketcriterium 'stand van de wetenschap en praktijk' kan worden toegepast. In samenspraak met onder meer het Ministerie van VWS gaan we hierover gesprekken voeren met de veldpartijen. Ook de Zinnige Zorg-methodiek voor de langdurige zorg moet verder worden doorontwikkeld.

Zorginstituut Nederland
Raad van Bestuur

Datum
28 september 2020

Onze referentie
2020041434

Het programma Zinnige Zorg is een belangrijke activiteit van het Zorginstituut. We hebben de taken en de bevoegdheden om regie te voeren, te agenderen en keuzes te maken. Keuzes voor goede, noodzakelijke zorg en keuzes om onnodige, minder goede of te dure zorg uit te sluiten. Daar zetten we de komende jaren vol op in. Dit doen we om het geld voor de zorg, waar we allemaal aan mee betalen, te besteden aan waardevolle behandelingen waarvan vaststaat dat ze écht werken. Deze ingewikkelde, maar noodzakelijke keuzes maken we uiteindelijk voor en namens 17 miljoen Nederlanders. Zodat iedereen ook in de toekomst toegang houdt tot goede en betaalbare zorg.

Hoogachtend,

Sjaak Wijma
Voorzitter Raad van Bestuur